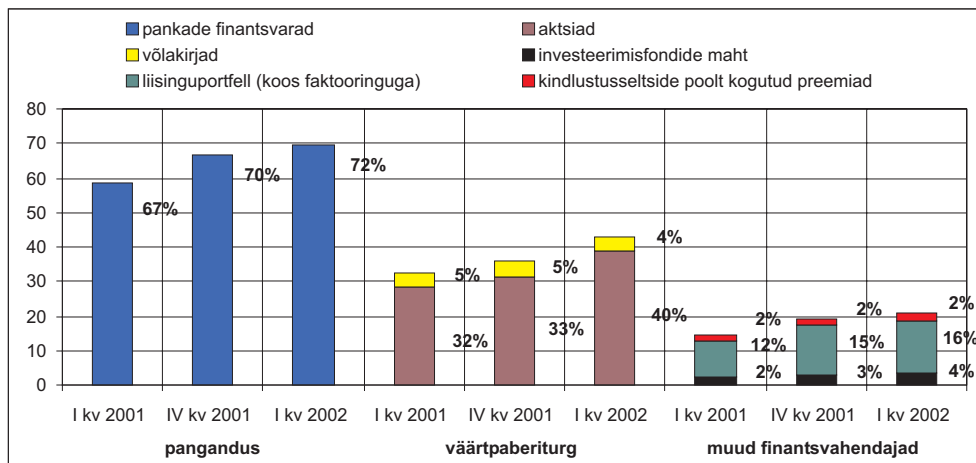

V FINANTSSEKTORI ARENG

2002. a I kvartalis toimus finantssektoris kõige ulatuslikum mahuline areng väärtpaberiturul – hindade tõusu tulemusena suurenes turu kapitalisatsioon võrreldes 2001. a lõpu seisuga ligi 8 miljardi krooni võrra (vt joonis 5.1). Pankade finantsvarade kasv jäi sesoonselt tagasihoidlikuks, kuid hakkas aprillis taas kiirenema. Üldine intresside langus ning teravnendud konkurents laenuturul on mõjunud negatiivselt pankade kasumlikkusele, mis võrreldes aastataguse perioodiga on, vaatamata suuremale tulubaasile, märkimisväärselt kahanenud. Pangad on aga jätkuvalt hästi kapitaliseeritud ning likviidsuspuhvrid tugevad.

Joonis 5.1. Eesti finantsvahendajate struktuur (mld kr ja % SKP suhtes)

Pangandus¹

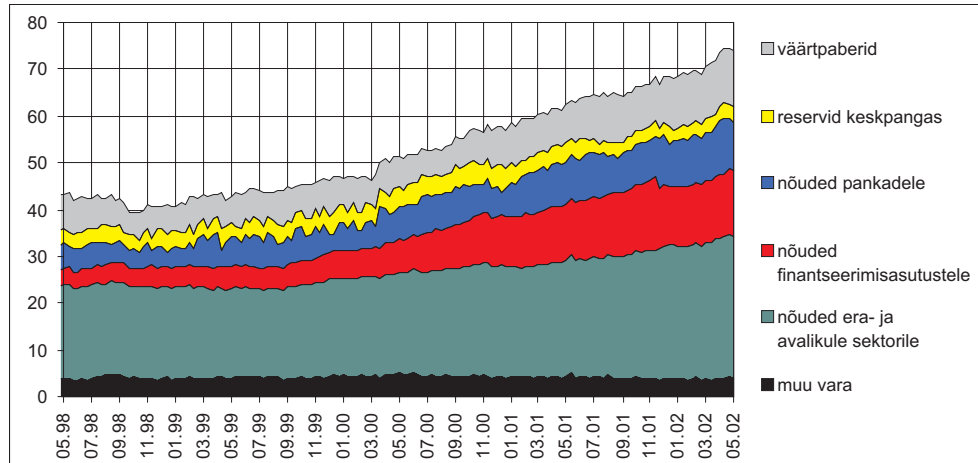
Pankade varad ja nende kvaliteet

2001. a viimastel kuudel ajutiselt kiirenenud varade kasv käesoleva aasta I kvartalis pidurdus ning seejärel aprillis-mais hoogustus taas (vt joonis 5.2). Kvartali jooksul suurenesid pankade koondvarad 2,8 miljardi krooni võrra – 71,3 mld kroonini (aastakasv 17,5%). Rohkem kui kaks kolmandikku bilansimahust ehk 51 mld kr moodustasid laenu- ja pangade omanduses olnud klientide poolt emiteeritud võlakirjad. Suurima osa laenuportfelli (65%) moodustavad omakorda nõuded realsektorile.

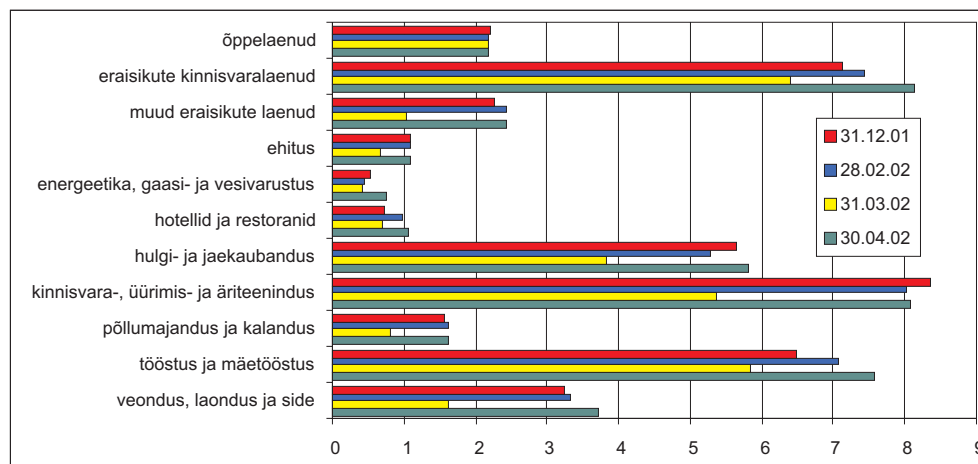
Realsektori kodumaise võla (pangalaenu, võlakirjad, liising ja faktooring) aastakasv saavutas I kvartali lõpus viimaste aastate kiireima tempo. Laenu- ja liisinguportfelli kasv on seotud peamiselt äriühingutega, mille finantseerimine pangalaenu- ja liisinguportfelli suunas suurenes kvartali jooksul rohkem kui miljardi krooni võrra. Eraisikutele suunatud laenu- ja liisingumahu suurenemine moodustas vaid 55% 2001. a IV kvartali kasvust, ületades siiski 700 miljonit krooni. Majandus-

¹ Panganduse all on käsitletud ka liisingusektorit.

harude järgi oli aasta esimestel kuudel kõige aktiivsem laenude andmine tööstusele ja eluaseme-laenude väljastamine (vt joonis 5.3), mille aastakasv ulatus vastavalt 23 ja 41%ni. Esmakordselt vähenes äriiliste kinnisvaralaenude maht.

Joonis 5.2. Koondvarade struktuur (mld kr)

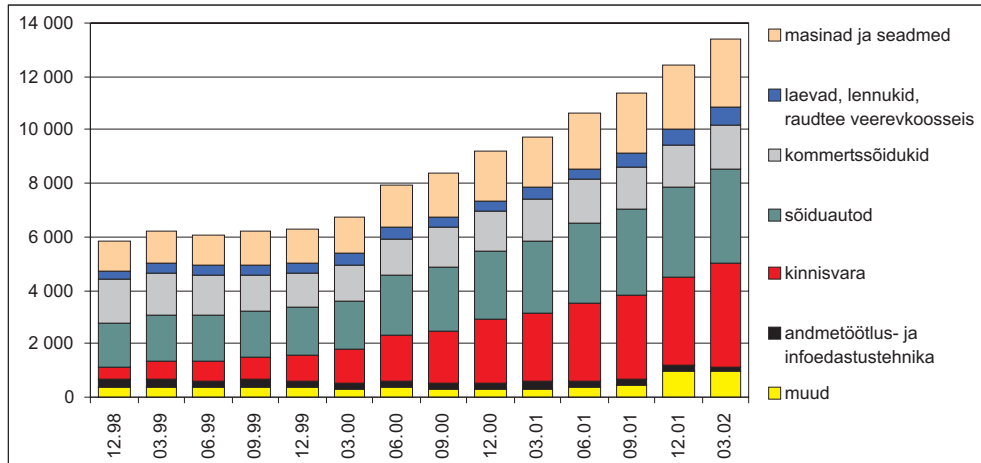

Joonis 5.3. Laenuportfelli jaotus majandusharude lõikes (%)

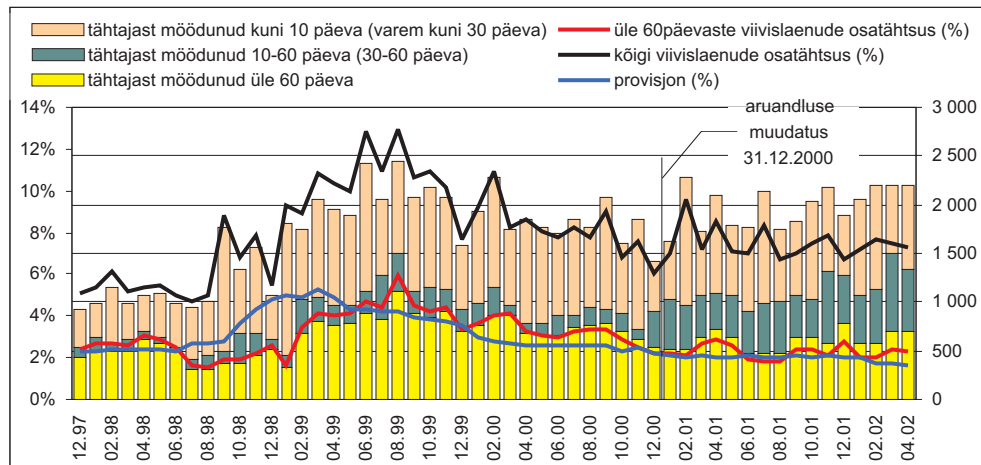
Peamiselt pankade vahendusel finantseeritud **liisinguportfelli** struktuuris oli võrreldes 2001. a märtsiga jõudsalt suurenenud eraisikutele suunatud toodete osakaal. Kuigi mahult suurima osa moodustab eraisikute puhul kinnisvaraliising, on viimase poole aasta jooksul olnud silmatorkavam tarbimist toetavate liisingutoodete kasv. Ka äri sektoris on suurenenud kinnisvaraliisingu populaarsus, mille osatähtsus on kasvanud eelkõige kommertssõidukite kasutus- ja kapitalirendi finantseerimise arvel (vt joonis 5.4).

Vaatamata majanduse kasvutempo aeglustumisele ja teravale konkurentsile laenuturul, pole pankade **laenuportfelli kvaliteet** oluliselt halvenenud (vt joonis 5.5). Provisjonide ja viivislaenude keskmine tase püsis muutumatuna kogu 2001. a jooksul. Sama tendents jätkus ka 2002. a I kvartalis. Kolmandiku viivislaenude puhul oli tagasimaksega hilinetud kuni 10 päeva. Rohkem kui 60 päeva maksetähtaja ületanud viivislaenu moodustasid samal ajal vähem kui 3% laenuportfelli.

Mõningane laenukvaliteedi halvenemine toimus peaaegu kõigis majandusharudes v.a ehitus ja kaubandus (vt joonis 5.6). Äriiliste kinnisvaralaenude osas mõjutas viivislaenude osakaalu

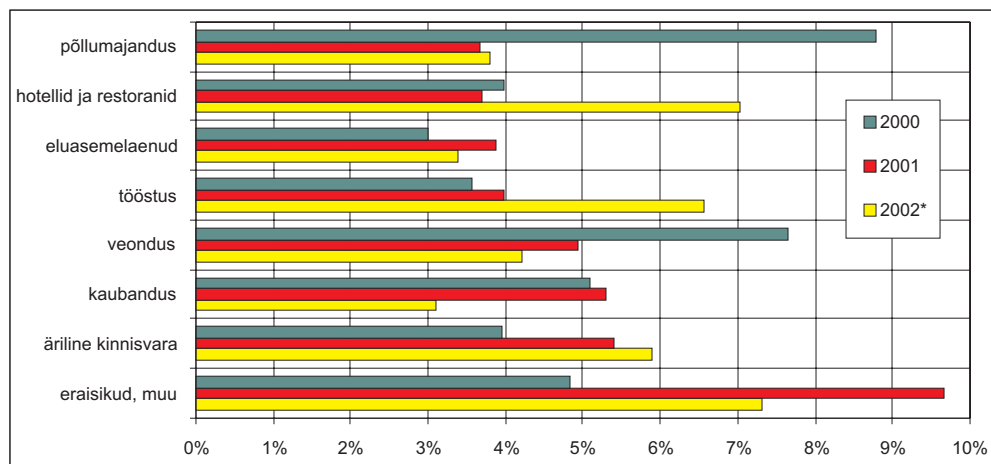

Joonis 5.4. Liisinguportfelli maht ja struktuur objektide lõikes (mln kr)

Joonis 5.5. Viivislaenude maht (mln kr, vasak telg) ja osatähtsus avaliku ja realsektori laenuportfellis (parem telg)*

* Seoses aruandluse muudatusega 31.12.2000 muudeti viivislaenude tähtajast möödunud päevade vahemikke. Senine kuni 30päevane vahemik asendus kuni 10päevase vahemikuga ning 30-60päevane vahemik asendati 10-60päevase vahemikuga.

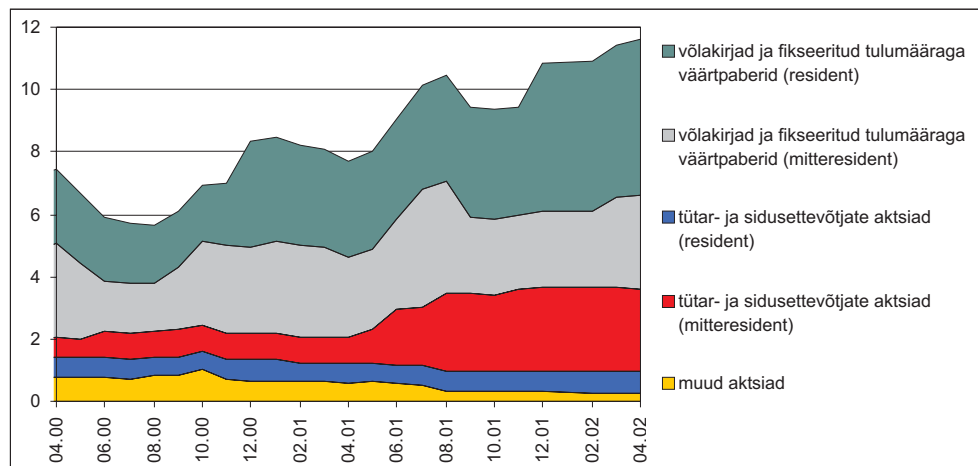

Joonis 5.6. Viivislaenude (rohkem kui 10 päeva maksetähtaja ületanud laenu) osakaal pankade laenuportfellis majandusharude lõikes

* kolme kuu keskmine

kasvu pigem aasta alguses toimunud laenumahu vähenemine, kui viivislaenude mahu suurenemine. Seevastu tööstuses ja veonduses suurenesid nii laenumaht kui ka kvaliteedi halvenemisele viitav viivislaenude maht.

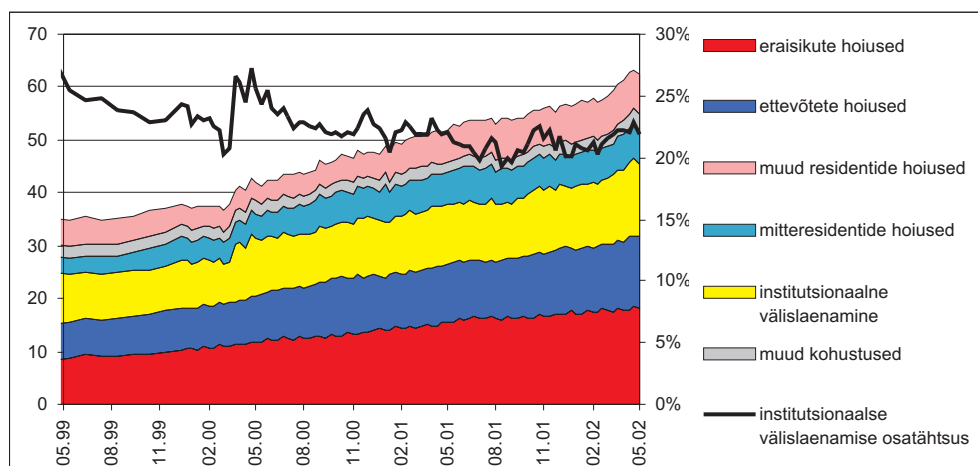
Väärtpaberiportfell kasvas I kvartalis pankade likviidsusportfelli suurenemise tõttu rohkem kui 600 miljoni krooni võrra. Alates 2001. a algusest, mil loodi võimalus kasutada likviidseid võlakirju kohustusliku reservi nõude täitmisel, on pangad seda tarmukalt kasutanud, mislõbi võlakirjade osakaal krediitiasutuste väärtpaberiportfellis on suurenenud kauplemise eesmärgil hoitavate aktsiate arvel. Märtsi lõpu seisuga moodustasid võlakirjad 68% koondväärtpaberiportfelist (vt joonis 5.7).

Joonis 5.7. Pankade väärtpaberiportfell (mld kr)

Vöörvahendid ja omakapital

2001. a lõpus kiirenes pankade kohustuste poolel nii eraisikute kui ettevõtete hoiuste kasvutempo. Seevastu 2002. a I kvartalis oli hoiuste juurdekasv viimaste aastate üks tagasihoidlikumaid. See oli siiski ajutine tendents – aprillikuus suurenesid reaalsektori hoiused 1,5 miljardit krooni, mis jäi alla vaid 2001. a detsembrikuu näitajale. Kokkuvõttes taastus hoiuste aastane juurdekasv aprillis 20% tasemel (aasta alguskuudel püsis 18–19% juures).

Joonis 5.8. Koondkohustuste jaotus (mld kr, vasak telg) ja institutsionaalse välislaenamise osatähtsus (parem telg)

Tänu 2000. aastal aset leidnud hoiuste akumuleerumisele, on kodumaised hoiused suutnud viimaseil aastail katta reaalsektori võla kasvu. Seejuures on **institutsionaalse välislaenamise** osakaal kohustuste struktuuris kahanenud. 2002. a I kvartalis tuli tagasihoidliku hoiuste juurdekasvu ja suhteliselt suure laenuõudluse tõttu puudujääv osa vahendeid laenata välismaalt. 2001. a lõpus kohustustest täpselt viiendiku moodustanud institutsionaalne välislaenamine suurenes märtsis-aprillis 2 protsendipunkti võrra (vt joonis 5.8).

Tulenevalt pikaajaliste laenude jätkuvalt kiirest kasvust ning nõudmiseni hoiuste märkimisväärsest suurenemisest, on kasvanud pankade varade ja kohustuste tähtajalised katmata positsioonid. Seoses nõudmiseni hoiuste suurenemisega suurenes kohustuste netopositsioon antud ajavahemikul taas kolmandikuni bilansimahust.

Pankade kapitaliseerituse kasv jätkus ka 2002. a I kvartalis. Kapitali adekvaatsuse näitaja oli märtsis võrreldes 2001. a sama perioodiga ligi 12% suurem, st oli kasvanud 14,2%lt 15,9%ni.

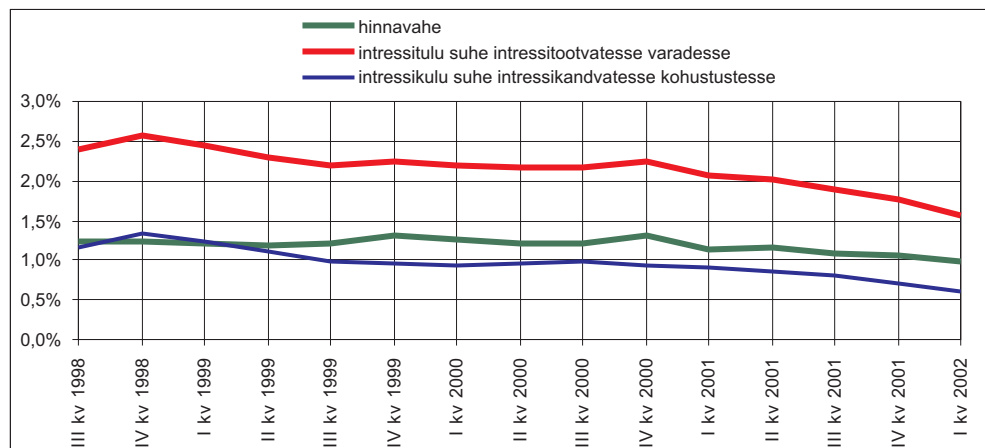
Omakapitali tulukus

Pankade puhaskasum oli I kvartalis 524 miljonit krooni ehk üle 90 mln krooni väiksem kui 2001. a samal perioodil. Seoses mõnevõrra tagasihoidlikuma kasumiga kujunes suurenenud tulubaasi tingimustes ka **omakapitali tulukus** tänava I kvartalis 2001. a kõigist kvartaleist väiksemaks (vt tabel 5.1).

Tabel 5.1. Pankade tulukust iseloomustavad suhtarvud

	I kv 2000	II kv 2000	III kv 2000	IV kv 2000	I kv 2001	II kv 2001	III kv 2001	IV kv 2001	I kv 2002
Omakapitali kordaja	6,27	7,01	7,34	6,75	6,65	6,78	6,80	6,60	6,20
Omakapitali tulukus	3,24%	2,55%	2,45%	4,74%	4,62%	3,62%	4,15%	13,63%	2,71%
Varade tulukus	0,52%	0,36%	0,33%	0,70%	0,69%	0,53%	0,61%	2,07%	0,44%
Puhastulukus	0,19	0,14	0,12	0,22	0,22	0,19	0,24	0,50	0,17
Varade tootlikkus	2,75%	2,67%	2,71%	3,26%	3,16%	2,81%	2,51%	4,10%	2,53%
Netointressimarginaal	1,23%	1,16%	1,15%	1,30%	1,17%	1,17%	1,10%	1,08%	1,00%
Hinnavahe	1,26%	1,22%	1,20%	1,30%	1,15%	1,16%	1,08%	1,07%	0,97%

Pankade kasumlikkuse vähenemise peamiseks põhjuseks oli intressimarginaalide alanemine. Majandusaktiivsuse sesoonse madalseisu tõttu (tagasihoidlikum laenu-pakkumine kahandas ka pankade tulubaasi) ja seoses ressursihinna languse pidurdumisega tõi varade hinna langus kaasa nii netointressimarginaali kui ka hinnavahe alanemise kvartali arvestuses esmakordselt alla 1% taseme (vt joonis 5.9).

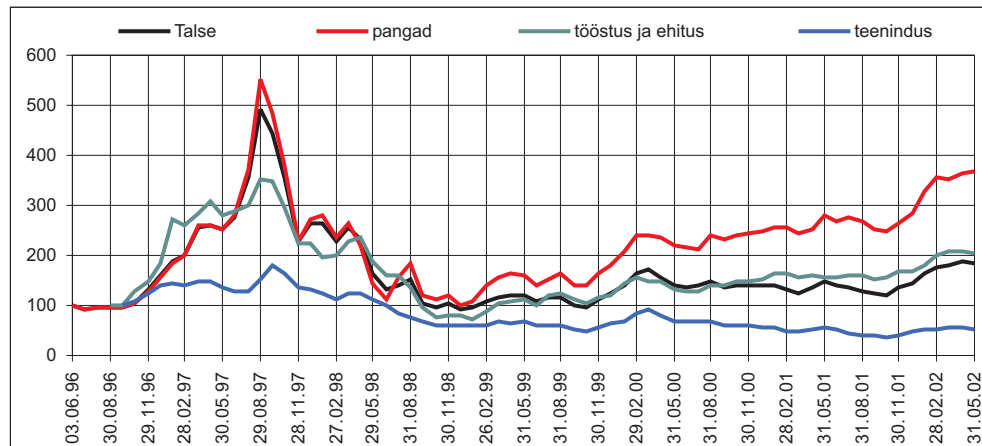
Joonis 5.9. Pankade varade ja kohustuste hinnavahe

Võimalus, et ressursi hind pankade jaoks veel langeb, on käesolevaks ajaks praktiliselt ammen-
dunud. Kui 2001. a jooksul suurendas pankade netointressitulu veel viitaeg ressursi hinna ja
laenu hinna languse vahel, siis 2002. aastal võib intressitulu langus mõjuda kasumit vähendavalt.
Kuigi teravnenud konkurents laenuturul avaldab survet intresside languse jätkumiseks, on
europiirkonna intresside pigem kasvav trend seadnud langusele teatud piiri. Juhul kui intressitulu
kasv jääb stabiilseks, ei ole esialgu oodata järske tagasilööke ka netointressituludes, kuna
pangad finantseerivad end endiselt valdavalt odavate nõudmiseni kroonihoiustega.

Väärtpaberiturg

Aktsiaturg

Viimase aasta jooksul on aktsiaturgu iseloomustanud nii käibe kui ka hindade kasv, kuigi oli ka viie kuu pikkune langusperiood. Aktsiahindade ja käibe kasv kulmineerus 2001. a juuniks. Sellele järgnenud langusperioodi jäi ka septembris Ühendriikide vastu toimunud terrorirünnakust tingitud mõningane usalduse ja aktiivsuse vähenemine, kuid alates 2001. a IV kvartalist on aktsiahinnad jälle pidevalt tõusnud (vt joonis 5.10).

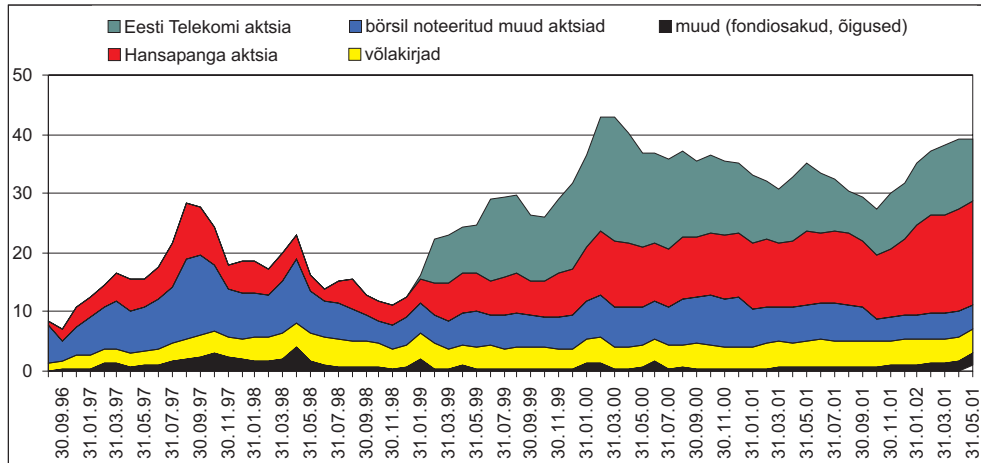

Joonis 5.10. Talse ja Tallinna Väärtpaberibörsil kaubeldavate aktsiate indeksid majandus-
sektorite järgi (punkti)

2001. a veebruaris Soome väärtpaberibörsi Helsinki Exchange Group (HEX) poolt omandatud Tallinna Väärtpaberibörs alustas Eesti väärtpaberitega kauplemist HEXi kauplemissüsteemis 25. veebruaril 2002. Olulisim muudatus on hindade noteerimine ja kauplemise toimumine eurodes, rahaline arveldamine toimub aga endiselt Eesti kroonides. HEXi kauplemissüsteemi kasutuselevõtuga kaasneb Tallinna Väärtpaberibörsi reglemendi põhjalik muutmine, mis suurendab aktsiaturu läbipaistvust ja usaldusväärsust.

Sarnaselt teiste arenevate turgudega algas ka Tallinna Väärtpaberibörsil 2001. a lõpus tõusutsüklil. Indeks TALSE kasvas 2001. aastal 4,7% – 144,7 punktini, 2002. a I kvartalis veel 23,9% – 179,3 punktini, ning ületas aprilli lõpus 190 punkti taseme. Kõige enam on vaadeldaval perioodil tõusnud pankade ja tööstus- ning ehitusettevõtete aktsiate hinnad – vastavalt 42 ja 36%. Teenindussektori ettevõtete aktsiate hinnad, eesotsas Eesti Telekomi omaga, ei ole sisuliselt muutunud, kuna viimase poolaasta suhteliselt kiire kasv katab sellele eelnenud languse (vt joonis 5.11).

Hindade tõusu Tallinna Väärtpaberibörsil on osaliselt mõjutanud spekulatsioonid võimalikest mõjudest, mida avaldab börsi ühinemine HEXiga. Lisaks on börsiettevõtete poolt makstud

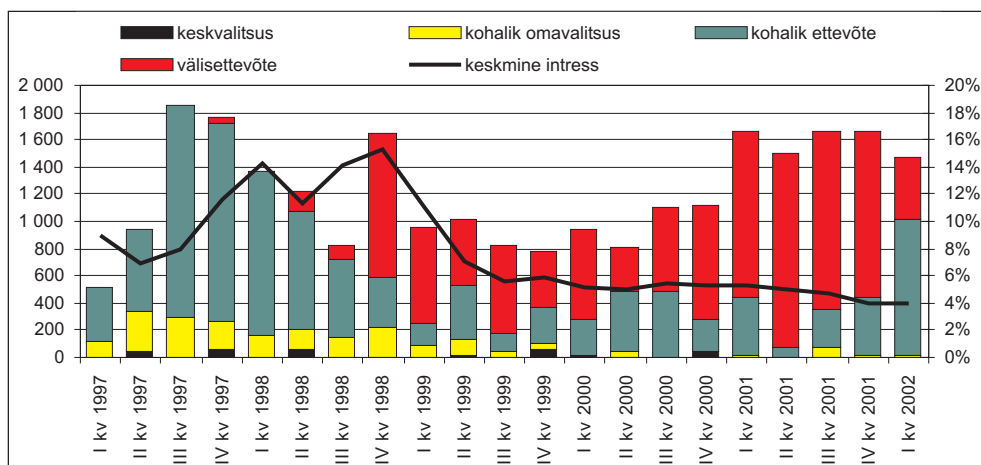
Joonis 5.11. Väärtpaberituru kapitalisatsioon (mld kr)

dividendid sel aastal mõnevõrra investorite ootusi ületanud, mis on muu hulgas suurendanud börsiväliste tehingute käivet. Samuti on analüütikute väitel Tallinna Väärtpaberibörsi põhiaktsiate hinnad allahinnatud, võrreldes teistel Kesk- ja Ida-Euroopa börsidel noteeritud analoogiliste aktsiatega.

Kuigi tänu muudatustele börsi tegevuses on suurenenud turuosaliste arv (piiriüleste investeerimisteenuste osutamise loa Eestis on saanud neli Soome ja üks Suurbritannia väärtpaberivahendaja), pole Tallinna börsi käive suurenenud ning pigem võib esialgu täheldada börsiväliste tehingute käibe kasvu. Ühtse kauplemiskeskonna loomisega kaasnevad positiivsed muutused ei avaldu tõenäoliselt kohe ning paljud investeerimisotsuseid mõjutavad protsessid võtavad aega.

Võlakirjaturg

Võlakirjaturu kapitalisatsioon ületas 2001. a I kvartali lõpuks 4 miljardit krooni ning püsis sellest mahust suurem 2002. a alguseni. Emissioonide maht – üle 6,56 miljardi krooni – oli 2001. aastal peaaegu kaks korda suurem kui eelmisel aastal. Sellele vastav 1,5 miljardi kroonine emissioonimaht püsis ka 2002. a I kvartalis.

Joonis 5.12. Kvartali jooksul emitteeritud võlakirjad emitentide lõikes (vasak telg, mln kr) ja kroonivõlakirjade keskmine intress (parem telg, %)

Emitentidest moodustavad suurima grupi välisresidentid (üle 50% mahust), veerandi kohalikud finants- ja reaalsektori ettevõtted ning ülejäänud osa kohalikud omavalitsused ja valitsus koos Hüvitusfondiga. 2002. a alguses suurenes kohalike ettevõtete poolt emiteeritud võlakirjade maht, seda peamiselt Põhjamaade finantsinstitutsioonide arvel (vt joonis 5.12).

Keskmine intress on aasta ja ühe kvartali jooksul alanenud 5,3%lt 4,0%ni, kuigi selle languse jätkumist on takistanud vaadeldava perioodi jooksul toimunud selge nihe võlakirjaemissioonide tähtjaja pikenedamise suunas. Tänu madalale intressitasemele on pärast 1997.–98. aastat taas turule sisenenud uued residentidest emitendid.

Võlakirjaturu arengut pärsib jätkuvalt väike kauplemisaktiivsus järelturul, kuid emitentide ja investorite arvu suurenemine peaks seda ergutama. Samuti toetab aktiivsuse kasvu võlakirjade tähtjaja pikenedamine. Pärast Hüvitusfondi emissioone ja Eesti Telekomi ühte avalikku emissiooni on ülejäänud emissioonid olnud kinnised ning seetõttu on võlakirjadega kaubeldud börsivälisel turul. Ettevõtte muutmine avalikuks ja avalike emissioonide korraldamine on piisavalt kulukas ning seetõttu ei kata madalam intress selleks tehtavaid täiendavaid kulutusi.

Muud finantsvahendajad

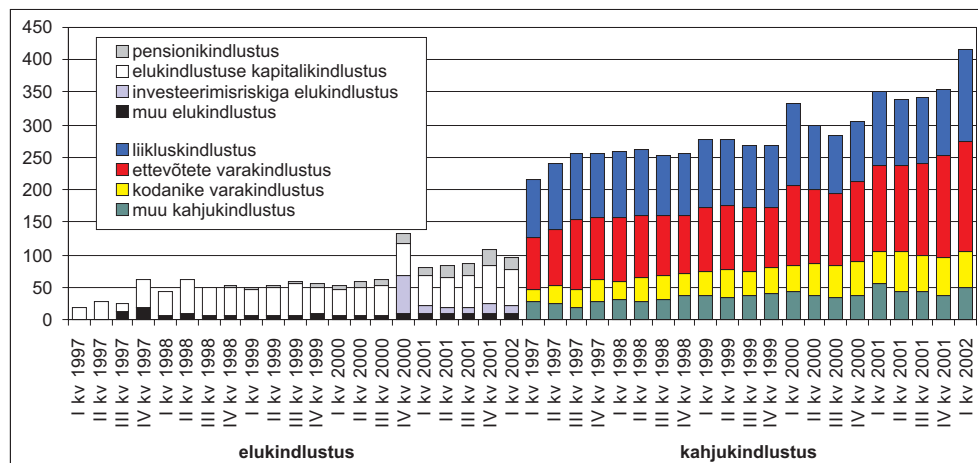
Kindlustus

Võrreldes arenenud riikidega, on Eesti kindlustusturu mahu kasv seni olnud tagasihoidlik.

Eriti elukindlustuse (sh pensionikindlustuse) puhul on suurte erinevuste peapõhjuseks Eesti kindlustusturu lühike ajalugu, aga ka elanike tarbimiskäitumine madalama elatustaseme tingimustes.

Kui 1990ndate lõpu majanduslanguse periood avaldas mõju ka finantssektori struktuurile, siis Eesti kindlustusturul avaldusid muutused kõige viimasena. Viimase aasta jooksul pole elukindlustusturul olulisi muutusi toimunud, samas on kahjukindlustuses jätkunud ümberstruktureerimine, mille tulemusel Põhjamaade finantskontsern Nordea omandas Nordika kahjukindlustuse portfelli. Omanike vahetumise tõttu kuulub üle 80% kahjukindlustuse turust sellistele seltsidele, millel on mitteresidentidest strateegiline osanik.

2001. aastal kogusid seitse kahjukindlustusseltsi preemiaid 1,4 miljardi krooni eest, mis on 14% rohkem kui aasta varem. 2002. a alguses kiirenes kogutud preemiate kasvutempo veelgi – I kvartalis koguti 18% rohkem preemiaid kui 2001. a samal ajal. Enim on kasvanud sõidukite vabatahtlik kindlustus, mis annab 34% kogupreemiast. Vaatamata kinnisvaralaenude ka -turule kasvule pole oluliselt suurenenud varakindlustuse preemiate maht (vt joonis 5.13).

Joonis 5.13. Kindlustusseltside poolt kogutud brutopreemiad (mln kr)

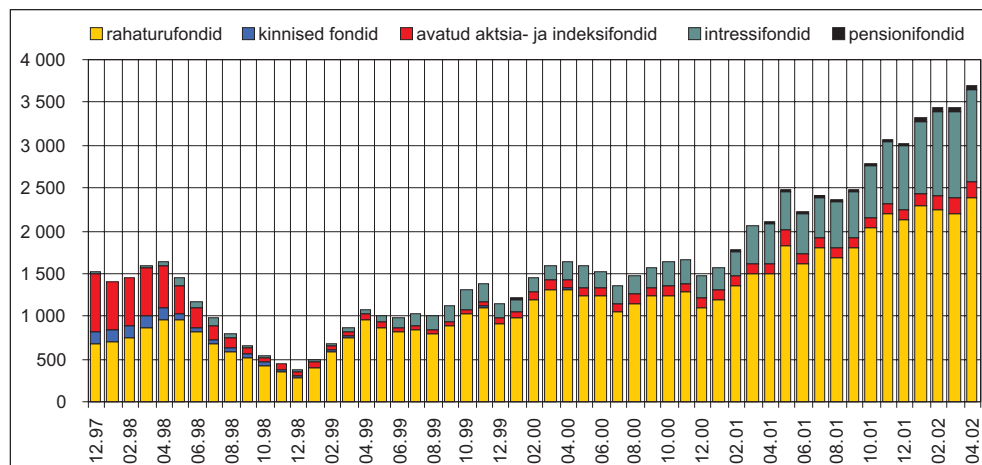

Elukindlustusturg on stabiliseerunud. Kogutud preemiad kasvasid mõõdukalt kogu 2001. aasta jooksul ja nende kogusumma ulatus 360 miljoni kroonini, mis on 17% rohkem kui 2000. aastal. 2002. a alguses kasv mõnevõrra kiirenes ning preemiaid koguti võrreldes eelmise aasta I kvartaliga 20% rohkem. Põhiline kasv on aset leidnud pensionikindlustuses, mille osatähtsus elukindlustuse kogupreemiates on aastaga suurenenud 14%lt 21%le. Muudest kindlustusliikidest on enam levinud kapitalikogumiskindlustus ja investeerimisriskiga elukindlustus, mis andsid vastavalt 56 ja 14% elukindlustuse kogupreemiatest.

Kuigi viimaseil aastail on olnud probleemiks kindlustusseltside efektiivsus ja kasumlikkus, on kindlustusturu riskid järelevalve kontrolli all. Olukorra paranemist turul näitab kasvanud kasum: kahjukindlustusseltsid said 2001. aastal kasumit 81 miljonit krooni ehk üle 30 mln kr rohkem kui 2000. aastal. Seega on konsolideerumisega kaasnenud ka suurem efektiivsus. Kahjukindlustuse hüvitiste osatähtsus preemiates vähenes 1999. a 52%lt 2001. aastal 49%le. Elukindlustusturu väikese mahu tõttu on pooled seltsid endiselt kahjumis, mis avaldab negatiivset mõju nende maksevõimele².

Investeerimisfondid

Investeerimisfondide turul algas 2001. aastal kiire kasvu faas, mille tulemusena fondide maht aastaga kahekordistus, jõudes aasta lõpuks 3 miljardi kroonini. 2002. a I kvartalis suurenes maht veel rohkem kui poole miljardi krooni võrra. Kui eelmisel aastal toimus kasv peamiselt tänu rahaturu- ja vähemal määral ka intressifondidele, siis tänava on see põhinenud ainult intressifondidel (vt joonis 5.14). Esimese kvartali lõpuks moodustasid rahaturufondid 65% ja intressifondid 28% turu mahust. Suhteliselt tagasihoidlik on aktsia- ja pensionifondide maht. Viimased on aastaga kasvanud küll 200%, kuid 1%lise turuosa tõttu nende kasv turu struktuuri oluliselt ei mõjuta.

Joonis 5.14. Investeerimisfondide maht (mln kr)

Fondide kasvu aluseks on suhteliselt madal intressitase, mis sunnib ettevõtteid asendama lühiajalisi pangahoiuseid investeringuga fondidesse. Võlainstrumentidesse investeerivate fondide tootlus on alanenud aastaga kõigest 0,2 protsendipunkti võrra, kuid rahaturu- ja intressifondide tootluse langus I kvartalis kiirenes. Aktsiafondide tootlus on kõikunud koos börsiindeksiga vahemikus +30% kuni -10%.

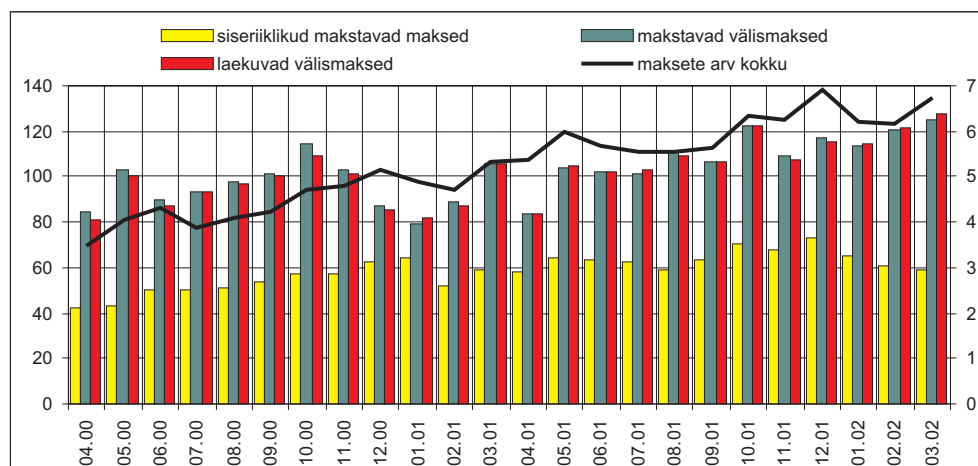
² Finantsinspeksioon kehtestas Nordika Elukindlustuse ASi suhtes alates 12. maist 2002 kolmekuulise erirežiimi ning pärast erirežiimihalduri raportit on alustatud ettevõtte suhtes kindlustusportelli ülevandmiseks mõnele teisele kindlustusseltsile.

Investeeringifondide kasvuga on kaasnenud ka uute fondide moodustamine. Seda on hoogustanud kogumispensionide seaduse vastuvõtmine. Viimasega said selgeks pensionifondide edasised arengusuunad. 2001. aastal asutati viis uut investeeringifondi. Neist kaks põhinevad Ameerika dollari võlainstrumentidel, kaks on moodustatud vabatahtlike pensionifondidena ning üks on Läänemere piirkonnas tegutsevate aktsiaturgude baasil loodud fond. 2002. a I kvartalis lisandus veel üks investeeringifond, mis kontsentreerub põhiliselt Kesk- ja Ida-Euroopa väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele.

Seoses pensionireformiga on turule lisandunud kaks kindlustusseltsidest fondihaldurit: Seesam ja ERGO Kindlustus koostöös Trigon Capitaliga. Pensionireformi II sambaga on seotud kuus pensionifondi valitsejat ja 15 erineva riskiastmega pensionifondi. Lähiaastail II samba rakendamise olulisi muutusi fonditurul endaga kaasa ei too, sest tõenäoliselt lisandub 2002. aastal pensionifondidesse täiendavalt umbes 100 miljonit krooni ja paaril järgneval aastal keskmiselt üle 500 mln kr.

Maksesüsteem

Võrreldes 2001. a I kvartaliga, suurenes maksete arv käesoleva aasta samal perioodil 28% – ligi seitsme miljoni tehinguni kuus. Maksete käive suurenes samal ajavahemikul üle 21%. Suurim muutus toimus laekunud välismaksete osas, mille käive ja arv suurenesid võrreldes 2001. a IV kvartaliga vastavalt 32 ja 38% (vt joonis 5.15).

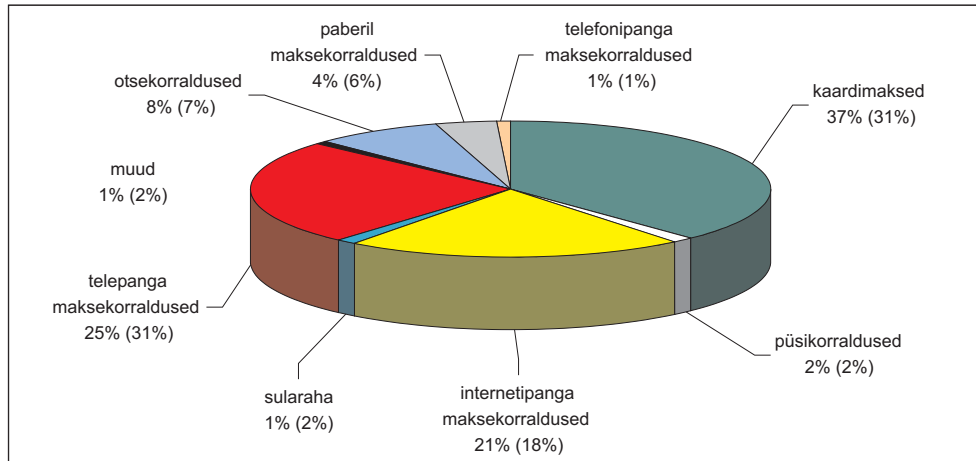

Joonis 5.15. Maksete käive liigiti (mld kr, vasak telg) ja maksete koguarv (mln tk, parem telg)

Jätakuvalt väheneb paberil maksekorralduste ning elektroonsetest maksevahenditest telepanga ja telefonipanga kasutamine. Alternatiivsete maksevahenditena kasutatakse aina enam kaardimakseid, internetipanga maksekorraldust ning otsekorraldust (vt joonis 5.16).

2002. a I kvartali lõpuks olid krediidasutused kokku väljastanud üle miljoni pangakaardi, millest 17% olid passiivsed, st sellised, millega ei tehtud ühtki maksetehingut. Väljastatud pangakaartidest moodustasid 88% deebetkaardid. Krediitkaarte oli väljastatud üle 120 000. Käsikäes kaartide arvu kasvuga on Eestis avardunud nende kasutamise võimalused – I kvartali lõpuks ulatus pangaautomaatide arv 685ni ning pangakaardiga tasuta võimaldavate müügikohtade arv 5367ni.

Võrreldes teiste Euroopa Liidu kandidaatriikidega on Eestis väljastatud inimese kohta enam pangakaarte, kuid võrreldes ELi liikmesriikidega on Eestil veel arenguruumi. 2001. a lõpus oli

Joonis 5.16. Maksevahendite struktuur 2002. aasta I kvartalis (sulgudes 2001. aasta I kvartal)

Tabel 5.2. Pangakaartide arv 1000 elaniku kohta

Riik	Pangakaarte 1000 elaniku kohta
Suurbritannia	1 979
Soome	1 653
Eesti	748
Läti	380
Leedu	196

näiteks Lätis väljastatud üle 0,9 mln ja Leedus üle 0,7 mln pangakaardi, mis on elaniku kohta ligikaudu vastavalt kaks korda ja neli korda vähem kui Eestis. Soomes ja Suurbritannias oli aga juba 1999. a lõpul vastavalt 1,7 ning 2 pangakaarti inimese kohta (vt tabel 5.2).